

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO

Bryssel 10.12.2004
KOM(2004) 804 lopullinen

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

**Guinean tasavallan kanssa käytyjen Cotonoun sopimuksen 96 artiklassa tarkoitettujen
neuvottelujen päättämisestä**

(komission esittämä)

PERUSTELUT

Euroopan unioni päätti 30. maaliskuuta 2004 aloittaa Guinean tasavallan kanssa Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaiset neuvottelut. Tämä päätös tehtiin, koska demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden noudattaminen oli heikentynyt, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia vastaan rikottiin sekä hyvä taloushallinto puuttui. Demokraattisen toimintaympäristön asteittainen heikentyminen kulmineitui joulukuussa 2003 järjestettyihin presidentinvaaleihin, jotka pidettiin kiistanalaisissa oloissa ilman todellista vaalikamppailua.

Neuvottelujen aloituskokous, joka oli alun perin suunniteltu pidettäväksi 15. huhtikuuta 2004, pidettiin 20. heinäkuuta 2004. Kokouksessa Euroopan unioni pani tyytyväisenä merkille, että Guinea teki joitakin sitoumuksia ja rakentavia ehdotuksia yhtäältä demokraattisen toimintaympäristön ja oikeusvaltion lujittamiseksi ja toisaalta Guinean makroekonomisen vakauden ja kestävä kehityksen edellyttämien rakenteiden luomiseksi. Nämä sitoumukset sisältyvät muistioon, jonka Guinean hallitus esitteli kokouksessa. Sitoumukset ovat tiivistetysti seuraavat:

- demokratiaan palataan aloittamalla kansallinen vuoropuhelu perinteisen opposition ja kansalaisyhteiskunnan kanssa ja samalla myös tarkistetaan vaalijärjestelmää;
- uuteen vaalijärjestelmään perustuvat paikallisvaalit järjestetään kesäkuussa 2005 ja parlamenttivaalit kesäkuussa 2007;
- taataan perustuslain ja muiden lakien noudattaminen, millä varmistetaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien noudattaminen, mukaan luettuina poliittisten puolueiden oikeus järjestäytyä, kokoontua, osoittaa mieltään ja ilmaista kantansa julkisesti; aloitetaan keskustelu radioaaltojen vapauttamiseksi tarvittavan oikeudellisen kehityksen luomisesta;
- edistetään hallinnon hajauttamista;
- lujitetaan makrotalouden hallintoa ja alakohtaisten uudistusten täytäntöönpanoa.

Euroopan unioni korosti, että Guinean viranomaisten tekemien sitoumusten laajuus ja täytäntöönpano olisivat ratkaisevan tärkeitä määriteltäessä niiden toimenpiteiden soveltamisalaa ja luonnetta, joista mahdollisesti päätettäisiin kolme kuukautta kestävä, vuoropuhelua ja paikan päällä käytyjä neuvotteluja sisältävän jakson päätteeksi.

Kokouksen päätelmissä todettiin myös, että Euroopan unioni jatkaisi vuoropuhelua varmistuakseen demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden mahdollisimman pikaisesta lujittumisesta Guineassa, mikä on Guinean ja Euroopan unionin välisten suhteiden täydellisen normalisoinnin edellytys. Guinean hallitus ja paikan päällä toimivat Euroopan unionin edustajat ovat käyneet jatkuvaa vuoropuhelua.

Guinean hallitus esitteli välikertomuksen 30. syyskuuta 2004, minkä jälkeen Euroopan unionin puheenjohtajavaltion ja komission yhteinen seuranta- ja valtuuskunta matkusti Conakryyn ja yhdessä siellä toimivien jäsenvaltioiden edustajien kanssa laati sitoumusten täytäntöönpanoa koskevan arvion. Sitoumukset annettiin tiedoksi myös kansalliskokouksen puheenjohtajalle, talous- ja sosiaalineuvostolle, entisen kansallisen vaalineuvoston jäsenille, poliittisen kentän ja kansalaisyhteiskunnan, lehdistö mukaan luettuna, eri toimijoille sekä AKT-maiden Guineassa oleville suurlähettiläille.

Valtuuskunnan mukaan Guinean viranomaiset ovat osoittaneet suurta halukkuutta sekä jatkaa ja syventää keskusteluja että tukea Euroopan unionin valtuuskunnan työtä.

Valtuuskunnan mukaan Guinean viranomaiset ovat joihinkin sitoumuksiin liittyen tehneet myönteisiä aloitteita. Erityisesti merkille pannaan seuraavat seikat:

Guinean hallitus on osoittanut halukkuutensa vuoropuhelun aloittamiseen poliittisten toimijoiden kanssa vaalijärjestelmän tarkistamiseksi. Vuoropuhelun uudelleen aloittamisen virallinen avauspäivä oli 31. elokuuta 2004 ja puolueiden välinen yhteistoimintatoimisto perustettiin edistämään vuoropuhelua.

Hallitus on vahvistanut päätöksensä järjestää paikallisvaalit kesäkuussa 2005 ja aikeensa lujittaa hallinnon hajauttamisprosessia. Useita lainsäädäntöluonnoksia ollaan valmistelemassa ja aikanaan niistä keskustellaan asiaan liittyvien toimijoiden sekä avunantajien kesken.

Hallitus on vahvistanut päätöksensä järjestää parlamenttivaalit perustuslain mukaisessa määräajassa eli kesäkuussa 2007. Hallitus ilmaisi olevansa valmis selvittämään mahdollisuutta, aikastaa vaalit, jos oppositio niin pyytää ja jos poliittisten puolueiden välillä vallitsee konsensus.

Hallitus on ilmoittanut aikataulun radioaaltojen vapauttamiselle.

Hallitus on vahvistanut makrotalouden hallinnon ja alakohtaisten uudistusten toimet ja täytäntöönpanoaikataulun.

On kuitenkin todettava, että näistä sitoumuksista suurimman osan täytäntöönpano kestää pitkään ja on välttämätöntä seurata kyseisten sitoumusten noudattamista ajan kuluessa. Lisäksi demokratian suhteen on edelleen vakavia huolenaiheita. Vaikka hallitus ja oppositio ovat halukkaita vuoropuheluun, vuoropuhelun käynnistäminen on ongelmallista. Tämän vuoksi hallituksen on vaikea laatia vuoropuhelun eri vaiheiden aikataulua ja erityisesti vaalijärjestelmän tarkistuksen aikataulua. Tämä voi vaarantaa paikallisvaalien ja parlamenttivaalien järjestämisestä annettujen sitoumusten täytäntöönpanon.

Komissio ehdottaa neuvottelujen päättyessä ja ottaen huomioon tähänastiset aloitteet sekä ne merkittävät toimenpiteet, jotka vielä on pantava täytäntöön, että otetaan käyttöön Cotonoun sopimuksen 96 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitetut aiheelliset toimenpiteet liitteenä olevan päätöksen mukaisesti. Ehdotettujen toimenpiteiden tavoitteena on tukea meneillään olevaa prosessia tunnustamalla jo tapahtunut edistys ja toisaalta myös kannustaa hallitusta lujittamaan saatuja tuloksia ja ennen muuta vauhdittamaan demokratiaprosessiin liittyvien sitoumusten toteutusta.

Guinean hallituksen kanssa on käytävä kolmen vuoden seurantajakson ajan lujitettua poliittista vuoropuhelua sen varmistamiseksi, että se jatkaa jo toteutettujen toimien linjalla kohti demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden palauttamista ja jatkaa ja lujittaa toimiaan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien edistämiseksi. Tähän vuoropuheluun osallistuvat Euroopan unionin puheenjohtajavaltio ja Euroopan komissio, ja seurantajakson aikana edistymistä arvioidaan puolivuositain.

Jos Guinean viranomaiset nopeuttavat sitoumusten täytäntöönpanoa tai päinvastoin jos sitoumusten täytäntöönpano lakkaa, Euroopan unioni pidättää itsellään oikeuden muuttaa aiheellisia toimenpiteitä uudella neuvoston päätöksellä, jolla muutetaan tätä ehdotusta.

Edellä esitetyn vuoksi ja Cotonoun sopimuksen 9 ja 96 artiklan mukaisesti komissio ehdottaa neuvostolle, että se saattaa päätökseen neuvottelut Guinean tasavallan kanssa ja tekee liitteenä olevan päätöksen.

Ehdotus:

NEUVOSTON PÄÄTÖS

Guinean tasavallan kanssa käytyjen Cotonoun sopimuksen 96 artiklassa tarkoitettujen neuvottelujen päättämisestä

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen,

ottaa huomioon Cotonoussa 23 päivänä kesäkuuta 2000 allekirjoitetun AKT–EY-kumppanuussopimuksen¹ ja erityisesti sen 96 artiklan,

ottaa huomioon AKT–EY-kumppanuussopimuksen soveltamiseksi toteutettavista toimenpiteistä ja noudatettavista menettelyistä tehdyn sisäisen sopimuksen² ja erityisesti sen 3 artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen³,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Cotonoun sopimuksen 9 artiklassa tarkoitettuja olennaisia osia on rikottu.
- (2) Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaisesti on 20 päivänä heinäkuuta 2004 aloitettu AKT-maiden ja Guinean tasavallan kanssa neuvottelut, joiden kuluessa Guinean tasavallan viranomaiset ovat tehneet erityisiä sitoumuksia korjatakseen Euroopan unionin toteamat ongelmat ja pannakseen nämä sitoumukset täytäntöön kolmen kuukauden syvennetyn vuoropuhelun aikana.
- (3) Tämän ajanjakson päätyttyä osa edellä mainituista sitoumuksista on johtanut konkreettisiin aloitteisiin ja osa sitoumuksista on täytetty. Cotonoun sopimuksen olennaisiin osiin liittyviä merkittäviä toimenpiteitä on kuitenkin vielä panematta täytäntöön,

ON TEHNYT SEURAAVAN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Päätetään Guinean tasavallan kanssa Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaisesti käydyt neuvottelut.

¹ EYVL L 317, 15.12.2000, s. 3.

² EYVL L 317, 15.12.2000, s. 376.

³ EUVL C x , xx.xx.xxxx, s. x.

2 artikla

Hyväksytään liitteenä olevassa kirjeluonnoksessa esitetyt toimenpiteet Cotonoun sopimuksen 96 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettuina aiheellisina toimenpiteinä.

3 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se tehdään. Se julkaistaan *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Päätös on voimassa kolmekymmentäkuusi kuukautta siitä päivästä, jona neuvosto sen tekee. Sitä tarkastellaan säännöllisesti vähintään kuuden kuukauden välein.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*

LIITE

Kirjeluonnos

Arvoisa ministeri

Euroopan unioni pitää Cotonoun sopimuksen 9 artiklan määräyksiä erittäin tärkeinä. Ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatteiden noudattaminen, joille AKT-maiden ja EU:n kumppanuus perustuu, ovat kyseisen sopimuksen olennaisia osia ja siis suhteidemme perusta.

Näin ollen Euroopan unioni on ollut huolissaan demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen heikentymisestä erityisesti vuonna 2001 järjestetyn perustuslakia koskeneen kansanäänestyksen, parlamenttivaalien (vuonna 2002) ja presidentinvaalien (vuonna 2003) jälkeen. Euroopan unioni on ollut huolissaan myös siitä, ettei ihmisoikeuksia eikä perusvapauksia eikä liioin hyvää hallintotapaa yleishallinnon, politiikan, talouden eikä varainhoidon aloilla ole noudatettu.

Euroopan unioni katsoi, että Guinean tasavallan poliittinen tilanne on ristiriidassa Cotonoun sopimuksen 9 artiklassa tarkoitettujen olennaisten osien kanssa. Ottaen huomioon tuon artiklan ja Guinean tasavallassa vallitsevan poliittisen umpikujan Euroopan unioni päätti 31. maaliskuuta 2004 aloittaa Cotonoun sopimuksen 96 artiklan mukaiset neuvottelut tilanteen perusteelliseksi selvittämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan ratkaisun löytämiseksi.

Neuvottelut aloitettiin Brysselissä 20. heinäkuuta 2004. Niissä käsiteltiin useita perustavaa laatua olevia kysymyksiä, ja Teillä oli tilaisuus esittää näkemyksenne ja arvio maanne tilanteesta. Toimititte myös muistion, johon sisältyi toimintasuunnitelma demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen sekä hyvän hallintotavan lujittamiseksi.

Tämän jälkeen Euroopan unionin puheenjohtajavaltion ja komission yhteinen valtuuskunta matkusti Conakryyn ja laati yhteistyössä Euroopan unionin jäsenvaltioiden siellä toimivien edustajien kanssa arvion sitoumusten täytäntöönpanosta.

Euroopan unioni toteaa, että Guinean tasavallan viranomaiset ovat osoittaneet suurta valmiutta jatkaa ja syventää keskusteluja sekä tukea Euroopan unionin seurantavaltuuskunnan työtä. Euroopan unioni panee myös merkille, että jotkin sitoumukset ovat johtaneet Guinean viranomaisten tekemiin rohkaiseviin aloitteisiin. Erityisesti Euroopan unioni kiinnittää huomiota seuraaviin aloitteisiin:

Guinean tasavallan hallitus on osoittanut halukkuutensa poliittisen vuoropuhelun käynnistämiseen poliittisten toimijoiden kanssa äänestysjärjestelmän tarkistamiseksi. Vuoropuhelun viralliset avajaiset järjestettiin 31. elokuuta 2004 ja vuoropuhelun helpottamiseksi perustettiin puolueiden välinen yhteistoimintatoimisto.

Guinean tasavallan hallitus on vahvistanut päätöksensä järjestää paikallisvaalit kesäkuussa 2005 ja aikeensa lujittaa hallinnon hajauttamisprosessia. Erilaisia oikeudellisia tekstejä valmistellaan ja aikaa myöten niistä keskustellaan prosessissa mukana olevien osapuolten sekä rahoittajien kanssa.

Guinean tasavallan hallitus on vahvistanut päätöksensä järjestää parlamenttivaalit perustuslain mukaisessa määräajassa eli kesäkuussa 2007. Hallitus on kuitenkin valmis tarkastelemaan mahdollisuutta aikaistaa vaaleja, mikäli oppositio niin pyytää ja poliittisten puolueiden välillä vallitsee konsensus.

Guinean tasavallan hallitus on ilmoittanut aikataulun radioaaltojen vapauttamiselle.

Se on vahvistanut makrotalouden hallinnon alan sekä alakohtaisten uudistusten toimet ja aikataulun niiden täytäntöönpanolle.

Nämä aloitteet epäilemättä edistävät Guinean tasavallan ihmisoikeuksien ja perusvapauksien noudattamisen lujittumista. Kuitenkin suurin osa näistä sitoumuksista pannaan täytäntöön pitkän ajan kuluessa, ja tiettyjen sitoumusten noudattaminen edellyttää seurantaa. Lisäksi etenkin demokraattisten toimintaedellytysten palauttamiseen liittyy edelleen vakavia huolenaiheita. Tässä yhteydessä on todettava, että Euroopan unioni odottaa erityisesti niiden konkreettisten toimenpiteiden täytäntöönpanoa, jotka mainittiin 30. syyskuuta 2004 muistion täytäntöönpanosta esittämässänne välikertomuksessa, ja erityisesti sitä, että:

1. laaditaan aikataulu ja puitteet kansalliselle vuoropuhelulle sekä myös tosiasiallisesti aloitetaan kyseinen vuoropuhelu vaalijärjestelmän tarkistamiseksi ja avoimien ja demokraattisten vaalien takaamiseksi;
2. jatketaan ja lujitetaan sitoumusta noudattaa lakeja, jotka liittyvät ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin, erityisesti niitä, jotka koskevat poliittisten puolueiden toimintaoikeuksia ja valtuuksia kokoontua, ilmaista mielipiteensä ja päästä käyttämään valtiollista radio- ja tv-verkkoa;
3. vapautetaan sähköiset viestimet Euroopan unionin seurantavaltuuskunnalle lokakuussa 2004 esitetyn aikataulun mukaisesti ja sallitaan yksityisten sähköisten viestimien toiminnan aloittaminen ennen paikallisvaaleja;
4. järjestetään paikallisvaalit ja parlamenttivaalit uuden muutetun vaalijärjestelmän mukaisesti;
5. jatketaan hajauttamisprosessia;
6. jatketaan makrotalouden hallintoa ja alakohtaisia uudistuksia lujittavia toimenpiteitä.

Neuvottelujen jälkeen ja ottaen huomioon tähän mennessä toteutetut sitoumukset ja vielä täytäntöön pantavat merkittävät toimet neuvosto on päättänyt seuraavista Cotonoun sopimuksen 96 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisista aiheellisista toimenpiteistä:

1. jatketaan kuudennen, seitsemännen ja kahdeksannen Euroopan kehitysrahaston käyttämättömistä määrärahoista sekä yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston B-määrärahoista rahoitettua yhteistyötä, jotta voidaan jatkaa heikoimmassa asemassa olevien väestöosien ja alueellisten poliittisten kriisien uhrien elinolosuhteiden suoraan parantamiseen tarkoitettujen ohjelmien täytäntöönpanoa;
2. voidaan myös tukea ohjelmia, jotka edistävät kansalaisyhteiskunnan muodostumista tai vapautumista (järjestäytymättömät muodot mukaan luettuina), demokratian, ihmisoikeuksien ja hyvän hallintotavan lujittumista sekä vapaiden viestimien esilletuloa ja lujittumista;

3. alueellisten hankkeiden rahoitusosuuksia harkitaan tapauskohtaisesti;
4. jatketaan humanitaarisluontoisia toimia ja kaupallista yhteistyötä sekä pidetään kauppaan liittyvät etuudet ennallaan;
5. tuetaan vaalien valmistelua joko kuudennen, seitsemännen tai kahdeksannen Euroopan kehitysrahaston käyttämättömistä määrärahoista tai B-määrärahoista, kun kaikkien osapuolten hyväksymät avoimet ja demokraattiset vaalit takaava vaalijärjestelmä on otettu käyttöön;
6. yhdeksännen Euroopan kehitysrahaston A-määrärahat, joista on vähennetty 65 miljoonaa euroa Euroopan komission välitarkistuksen yhteydessä tekemän päätöksen mukaisesti, ovat käytettävissä maaohjelman mukaisten toimien täytäntöönpanoon, kun vapaat ja oikeudenmukaiset vaalit on järjestetty.

Euroopan unionin puheenjohtajavaltio ja Euroopan komissio tekevät määräaikaiskatselmuksia, joista ensimmäinen toteutetaan viimeistään kuuden kuukauden kuluessa.

Euroopan unioni jatkaa Guinean tilanteen tarkkaa seuraamista ja jatkaa 36 kuukauden seurantajakson ajan lujitettua poliittista vuoropuhelua Guinean hallituksen kanssa sen varmistamiseksi, että hallitus jatkaa jo käynnistettyjä toimia demokratian ja oikeusvaltion palauttamiseksi sekä jatkaa ja tehostaa ponnisteluja ihmisoikeuksien ja perusvapauksien aloilla.

Kunnioittavasti

Komission puolesta

Neuvoston puolesta